

A Muszynai Almanach Baráti Társasága

A Muszynai Almanach Baráti Társaságát 2010-ben a Muszyna városbarátai által kiadott évkönyv köré csoportosuló tagokból. A társaság folytatja és szélesíti a „Muszynai Almanach” szerkesztősége által 1991-ben elkezdett kezdeményezések körét. A Társaság elsődleges céljai az alábbiak: (a) a „Muszynai Almanach” című évkönyv kiadása; (b) a Muszynai Régióval, a Szandeci-vidékkel valamint a Kárpátokkal kapcsolatos történelmi és kulturális valamint a jelenlegi arculatukra vonatkozó ismeretek népszerűsítése; (c) a nemzeti örökség, az anyagi kultúra emlékei, a népművészeti hagyományok valamint a természeti kincsek védelmére irányuló tevékenységek támogatása; (d) a Muszynai Régió történelmére vonatkozó kutatások folytatására vonatkozó kezdeményezések; (e) a Muszynai Régió népszerűsítésével kapcsolatos oktatási és kiadói tevékenység folytatása és támogatása; (f) a Lengyelország különböző vidékeiről származó, a Muszynai Régió iránt érdeklődést tanúsító személyekkel való kapcsolatteremtés; (g) a Társaság által felvetett problémák iránt érdeklődő, más országokból származó személyekkel és civil szervezetekkel való együttműködés, különös tekintettel a Szlovákiával való határmenti együttműködésre, de ugyanúgy a visegrádi országokkal és az Európai Unió országaival való együttműködésre is; (h) az önkormányzatok valamint más regionális és helyi vidékfejlesztési intézmények kérésére végzett véleményezések; (i) a turisztikai kínálat bővítését szolgáló kezdeményezések; (j) a Muszynai Régió propagálása a modern technológiák segítségével; (k) pénzeszközök gyűjtése ösztöndíj alapokra valamint diákok és végzősök ösztöndíjakkal való támogatására; (l) jótékonyági és humanitárius tevékenységek támogatása.

I. TEVÉKENYSÉGÜNK

1. „Muszynai Almanach”

1991-ben kezdtük el a „Muszynai Almanach” című évkönyv kiadását. 2010-ben az évkönyv szerkesztőjévé a Muszynai Almanach Baráti Társasága vált. Az első évkönyv 40 oldalból állt, néhány év óta viszont csak nehezen tudjuk 400 oldal alá szorítani az évkönyv terjedelmét. Az érdeklődési körünkbe tartozik a Muszynai Régió és a vele kapcsolatos személyek történelme; ennek a témakörnek több mint száz szerzőtől származó több száz szöveget szenteltünk. Gyakran teszünk látogatást a szomszédos Szandeci-vidék valamint a szlovákiai Szepesség és az egykori Sáros vármegye településeire is.

Az „Almanach” oldalain szakemberektől – történészekről, régészekről, biológusoktól és geológusoktól származó cikkek jelennek meg, de számos más, közfunkciókat betöltő személyektől is, akik általában nem tartoznak a tollforgatók közé. Egyebek mellett a história szerelmesei is, akik Muszyna környékén nyomon követik a történelmet, megosztva felfedezéseiket az olvasókkal a lapunk hasábjain.

A hasábjainkat a családi emlékek, dokumentumok és fényképek számára is rendelkezésre bocsátjuk. A szerzőik olyan eseményekről számolnak be, amelyeknek évekkorábban résztvevői voltak, vagy – a családi kincstárban megőrzött feljegyzések és dokumentumok alapján – felelevenítik elődeik történetét. Gyakran ezek olyan új dolgok, amelyekre nem tekintett a témát ismerő szakértői szem, viszont amelyek ugyanúgy Muszyna egykori történelmére, mint például a háború és megszállás idejére vonatkoznak.

Sikerült nekünk – a helyi környezet beható vizsgálatának köszönhetően – hozzáférnünk a Muszyna községhez tartozó egyik lemkó közösség háború előtti feljegyzéseihez és krónikáihoz. A gyűjtők számára tartott aukciók figyelemmel kísérése révén viszont néhány olyan egyedi dokumentumra leltünk, amelyek magángyűjtők birtokában vannak. Néha ritkaságszámba menő fényképekre is rátalálunk – mint pl. arra a fotósorozatra, amely a Tarnów-Orlov vasútvonal 1876-os építését mutatja be. Változatlanul érdeklődést tanúsítunk minden olyan dolog iránt, amely a történelmi „muszynai államot” érinti (különösképpen azért is, mert a levéltárakban meglepően kevés régi dokumentum található), amiről gyakran tájékoztatjuk a történészeket és gyűjtőket. Ennek köszönhetően például sikerült egy, a történészek előtt is ismeretlen, az egyik muszynai céh számára kiállított, közel 300 éves püspöki kiváltságlevélre találnunk (Konstanty Szaniawski), amelyet Tarnów közelében egy kis plébániai múzeumban őriztek (Rzepiennik Strzyżowski).

A „Muszynai Almanach” hasábjain közzétett szövegeken keresztül valamint külön rendezvények szervezésével emlékeztünk meg a Muszyna nevét említő első írásos emlék 725. évfordulójáról. A Muszynára vonatkozó említett első feljegyzés az 1288. május 8-i és 23-i keltezésű okmányokból származik és a Mironieg és felesége Bogusława, a krakkói székesegyház iskolás (scholasticus) kanonok, a niegowici Félkecske címerű Wysz örököse valamint a krakkói püspök, Przemankowi Pál közötti megállapodásra vonatkozik. Az idézett dokumentum a „mussina que iacet sub Ungaria”, azaz a Magyarországgal közös határon fekvő Muszyna.

Minden évkönyvben igyekszünk a vidékünkön egykoron élő nemzeti kisebbségeket érintő cikkeket megjelentetni. Így tehát a hasábjainkon a zsidókról és lemkókról szóló szakcikk is megjelentek, de olyan személyek családi megemlékezései is, akiknek az ősei közeli szomszédaink voltak. A muszynai zsidókat és lemkókat nyomon követve eljutottunk Izraelbe, az Egyesült Államokba és Kanadába valamint Ukrajnába.

A „Muszynai Almanach” digitális változatban az almanachmuszyny.pl honlapon érhető el. 2016-ban megjelenik a Muszynai Almanach 1991 – 2015 közötti 25 évet felölelő évkönyvek bibliográfiája.

2. A Muszynai Almanach Ösztöndíj Alapja

A Muszynai Almanach Ösztöndíj Alapja 1999 óta létezik. Az Alap közel 20 éves létezése alatt az ösztöndíjasok száma meghaladta a 250-et. A Muszynai Almanach ösztöndíjainak célja a tanulmányaikban vagy művészileg kimagasló tehetséggel rendelkező, társadalmi tevékenységükben is kiemelkedő fiatalok támogatása, de ugyanúgy a jelöltek anyagi helyzetét is figyelembe vesszük.

Az ösztöndíjak odaítélése öt kategóriában történik:

- a legjobb érettségi eredményért járó ösztöndíjak,
- a muszynai középiskolában valamint a Muszyna, Powroźnik i Złockie gimnáziumaiban tanuló, a tanulmányaikban és társadalmi tevékenységükben kiemelkedő fiataloknak szánt ösztöndíj,
- művészeti ösztöndíjak a krynicai Zeneiskolába járó tehetséges fiataloknak,
- a szlovákiai Ólubló (Stará Ľubovňa) tehetséges fiataljai számára az AMOS Társasággal közösen megítélt ösztöndíjak,
- ösztöndíjak (az ún. áthidaló ösztöndíjak) a muszynai középiskola végzős diákjainak, akiket felvettek felsőoktatási intézménybe.

A Muszynai Almanach Ösztöndíj Alapjának a tőkét a „Muszynai Almanach” terjesztése címén kapott önkéntes hozzájárulások valamint a Báthory Alapítványon keresztül, az „Egyenlő esélyek” programon belül, valamint a Vállalkozások Oktatási Alapítványa keretei között szerzett támogatások képezik. Az ösztöndíjak céljaira számíthatunk a „Muszynianka” ásványvizet gyártó cég anyagi támogatására is.

Segítünk az ösztöndíjasoknak a pályafutásuk megtervezésében is. Májusban szervezzük az ösztöndíjasok éves találkozóit a társadalmi és gazdasági élet különböző ágazatait képviselő személyekkel, akik sikereket értek el a szakmai tevékenységük során. A kiemelkedő eredményeket felmutató ösztöndíjasokrészt vesznek a Fiatal Vezetők Fórumán, amely az évente megrendezésre kerülő Krynicai

3. A 2010-2014 között a **Szandeci Sajtóforum** a Szandeci-vidéken megjelenő sajtótermékek vagy a vidék témáival foglalkozó anyagok szerkesztőinek évenkénti találkozóiként került megrendezésre. A Fórum helye az újszandeci (Nowy Sącz) Területi Múzeum Galíciai Városkája (Skanzen), szervezői közösen a Muszynai Almanach Baráti Társasága, a „Muszynai Almanach” valamint az Újszandeci Területi Múzeum. A Fórum tanácskozása feletti tudományos védnökséget a krakkói Jagelló Egyetem Újságíró és Társadalmi Kommunikációs Intézete gyakorolja. A Fórum előadásokból és vita-panelekből áll. A Fórum internetes platformja a www.sadeczenie.net oldalon található, ahol a Szandeci-vidéken kiadott sajtótermékek bibliográfiája is megtalálható.

4. A Szczęsny Morawski „Sądeccyzna” (Szandeci-vidék) díjnak tiszteletbeli jellege van, évente kerül odaítélésre az előző évben kiadott, a Szandeci-vidék történelmében való új tények feltárására szolgáló legjobb könyvért. A díjat 2007-ben „Muszynai Almanach”, a Lengyel Történelmi Társaság Újszandeci Kirendeltsége, a „Szandeci Évkönyv”, a „Szandeci Almanach” valamint az Újszandeci Területi Múzeum alapította közösen. A díjat odaítélő kuratórium tagjai: Leszek Zakrzewski, a Lengyel Történelmi Társaság Újszandeci Kirendeltségének az elnöke, Bożena Mściwujewska-Kruk, a „Muszynai Almanach” főszerkesztője valamint Robert Ślusarek, az Újszandeci Területi Múzeum igazgatója.

Díjazottak:

I. kiadás, 2008: Piotr és Tadeusz Łopatkiewicz, A szandeci járás műemlékeinek Stanisław Tomkowicz általi leltárba vétele,

II. kiadás, 2009: Jerzy Leśniak, Chrobry Iskola 1908-2008,

III. kiadás, 2010: Jerzy Giza, Újszandeci Katyni Lista,

IV. kiadás, 2011: Józef Skrabski, Grybów templomai,

V. kiadás, 2012: Jan Kudelka lelkész, Az Egyház a Szandeci-vidéken a próbatétel órájában 1939-1945,

VI. kiadás, 2013: Grzegorz Olszewski, Az auschwitz-i koncentrációs tábor Újszandec járásból származó foglyai: emlékkönyv.

VII. kiadás, 2014: Anna Janota-Strama, A Szreniawa címerű nawojowai Stadnicki család: családtörténet.

VIII. kiadás, 2015: Grzegorz Olszewski, Szandeci-vidék. A helyi közigazgatás történelmi monográfiája. Dawid Golik által vezetett közös szerkesztői munka, Lengyelország, fiad vannak az erdőkben...: földalatti függetlenség és társadalmi ellenállás a Szandeci-vidéken 1945-1956 között.

Az emlékszobrocskát az ismert szandeci műemlék-restaurátor Józef Stec készíti. Ez minden évben egy egyedülálló kompozíció; a fából készült keretbe kerül egy kőlap, vésett, valódi arany bevonatú felirattal: „SĄDECCYZNA, nagroda im. Szczęsnego Morawskiego” [„SZANDECI-VIDÉK, Szczęsny Morawski-díj].

A nyertes művek és a díjátadó ünnepségek megtekinthetők a www.sadeczenie.net weboldalon.

5. Fotópályázat

2002-től kezdve a MABT valamint a Krynicai Fotós Társaság minden évben fotópályázatot hirdet az építészeti alkotások veszélyeztetett elemeinek a dokumentálására. A külön-külön meghirdetett pályázatok között található az alábbi helységek: Muszyna, Krynica, Żegiestów, Tylicz valamint a szlovákiai Ólubló (Stará Ľubovňa) és Bártfa (Bardejov), továbbá vasúti objektumok, hidak, felüljárók, kémények, tetők és egyéb építmények. A pályázat minden egyes kiadását a szervezők által kinevezett zsűri értékeli, a díjazott munkák pedig Krynicában, egy emlékkiállításon tekinthetők meg. Ezt követően a kiállítás Lengyelország más városaiban kerül bemutatásra. A díjazott alkotásokat a „Muszynai Almanach” is megjelenteti. Ily módon egy páratlan, értékes fényképes dokumentáció gyűlt össze.

6. Verspályázat

2011/2012-ben került először meghirdetésre a „Jan Kochanowski poprádi babérjáért” elnevezésű verspályázat, amelynek szervezője a MABT és az újszandeci székhelyű Cyprian Norwid Irodalmi Társaság volt. A pályázat alapvető céljai közé tartozik mindenek előtt Muszyna és környéke szépségének a felfedezése, ennek a régióknak a történelmi és kulturális peregrinációja. A zsűribbe az alábbi személyek kaptak meghívást: Adam Ziemianin, a Muszynához kötődő költő (zsűrielnök), Józef Baran, krakkói költő, irodalmi versenyek zsűritagja, Witold Kaliński - költő, a C. Norwid Irodalmi Társaság elnöke, valamint Monika Fabisiak, az előbb említett társaság tagja (titkár). 2014/2015-ben írtuk ki másodszor a pályázatot, a benyújtandó pályamunkák tematikáját Jerzy Harasymowicz munkásságához kapcsolva. A díjazott verseket a „Muszynai Almanach” jelentette meg.

7. Harasymowicz-pad Muszynában

2014. augusztus 21-én, a költő Jerzy Harasymowicz halálának 15. évfordulója alkalmából, aki Muszynát a „Szelídség Vidékeként” tette híressé, a muszynai Piactéren került felavatásra a „Harasymowicz-pad”. A padot a stilizált hold díszíti valamint egy a költő egyik művéből vett versidézet: „Mindig, amikor visszatérek oda, a holdas padon ülök”. A kezdeményezés megvalósítása a Muszynai Almanach Baráti Társasága valamint a muszynai Nyilvános Könyvtár törekvéseivel történt, a muszynai polgármester támogatása mellett. A „Harasymowicz-pad” alkotói muszynai lakosok: Krystyna Tomasiak, képzőművész (terv), Rafał Wrona, kovácsművész, valamint Zbigniew Gruczelak, asztalosművész.

8. Kiállításaink

- „Izgága vagyok” – a muszynai alkotók varsói kiállítása a Krakowskie Przedmieście utcai Polónia Házban,
- „A muszynai állam építészeti eleme” – fotókiállítás a ciklikus pályázatok díjnyertes alkotásaiból a Lengyel Tudományos Akadémia Földtörténeti Múzeumában Varsóban és Krakkóban a Białoprądnicki udvarházban,
- „Krynica, Muszyna, Żegiestów a régi képeslapokon, a Muszynai Almanach gyűjteményéből” – a kiállítást a XX. Krynica Gazdasági Fórumhoz társuló rendezvények keretében bemutatták a krynicai Nikifor Múzeumban, Krosnóban a Kárpátaljai Múzeumban, Varsóban az SGGW (Mezőgazdasági Egyetem) Múzeumában valamint az Ólublói (Stará Ľubovňa) várban,
- „A látogatásról, amely megrengette Krynica-t” – a Muszynai Almanach Baráti Társasága kezdeményezésének köszönhetően 2012. augusztus 11-én, a 46. Krynica Jan Kiepura-fesztivál megnyitójának a napján a „Patria” villában megnyitották a Karolina Grobelska által a holland trónörökös nő lengyelországi nászutazásának 75. évfordulója alkalmából szervezett, „A látogatásról, amely megrengette Krynica-t” címet viselő kiállítást. Julianna hercegnő és Bernard herceg krynicai tartózkodása alatt a házigazdai teendőket a „Patria” villában Jan Kiepura és Marta Eggerth látta el, ezért a megnyitót egy hangverseny kísérte „Csodás hangok a mágikus Pátriában” címmel, amelyen előadták a felejthetetlen repertoárjukból származó slágereket. A kiállítást később bemutatták még Krakkóban a Nemzetközi Kulturális Központban valamint a varsói Staszic-palotában.

9. Lengyel-Szlovák Tenisztorna a Zapopradzie Sportközpontban

Húsz év óta, július első napjaiban a Zapopradzie Sportközpont gyönyörű tenispályáin kerül Muszynában minden évben megrendezésre a lengyel-szlovák tenisztorna. A tornán való részvétel mindenki számára nyitott.

10. „Poprád-hurok” Kis létszámú Lengyel-Szlovák Biciklitúra

Az útvonal hurok formájú és Lengyelország valamint Szlovákia területén vezet, az alapvető részében a Poprád folyó mentén. A túra kezdete és vége Muszyna Zapopradzie városrészében van. Az alapvető útvonal hossza 42 km, összesen 678 méteres szintkülönbséggel.

A túra útvonala a speciális szakaszokat (Trasa Forte) is figyelembe véve 56 km, amelyen a legmagasabb pont a tengerszint felett 711 méteren található, a szintkülönbségek pedig összesen több mint 1100 métert tesznek ki. A túra szervezője a MABT valamint a sport és turizmus rangos muszynai népszerűsítői, a Hans-Sport és BT Vector cég. A túrára mindig augusztus közepén kerül sor. A túra weboldala: www.rajd-rowerowy-muszyna.pl

11. Kalendárium: *Mi, hol, mikor?*

A www.almanachmuszyny.pl weboldalon a Szandeci-vidék soron következő kulturális, turisztikai és sporteseményeit valamint a Muszynai Almanach Baráti Társasága által szervezett rendezvényeket tartalmazó kalendárium található.

12. Együttműködés Szlovákiával

A fő partnerünk a szlovákiai ólublói (Stará Ľubovňa) székhelyű AMOS Társaság.

2001-ben indult be a visegrádi országok Ifjúsági Klubjainak a munkaprogramja, amelynek résztvevői a muszynai (Lengyelország), ólublói (Szlovákia), vsetíni (Csehország) és nyíregyházi (Magyarország) fiatalok. Az egyes országokban tucatnyi találkozásra, több közös szemináriumra és koncertre került sor. A program csúcspontja az volt, amikor a Muszyna/Čirč közötti határon lévő újonnan megnyitott hídnak a Visegrádi híd nevet adták. Erre az eseményre 2004-ben került sor, Lengyelország és Szlovákia miniszterelnökeinek a részvételével. A program elnyerte a Nemzetközi Visegrádi Alap támogatását.

A „Muszynai Almanach” hasábjain minden évben megjelentetjük a Szlovákiára vonatkozó szövegeket, közöttük szlovák szerzőkét, az anyanyelvükön.

Egyedülálló jelenséggé tartható számon a 2000 óta működő közös lengyel-szlovák ösztöndíj program. Már hagyománnyá váltak az évek óta szervezett közös lengyel-szlovák ifjúsági koncertek: Ólublón (Stará Ľubovňa) december első napjaiban, a város védőszentje (Szent Miklós) ünnepén, valamint Muszynában, január 1-én.

A kezdeményezésünkre Bronisław Komorowski lengyel köztársasági elnök a Lengyel Köztársaság Érdemrendjének Lovagkeresztjével tüntette ki Anton Karnišť, az Amos Társaság elnökét, valamint Gabriela Malastovát, az Amos titkárát, a lengyel-szlovák együttműködés erősítésében végzett tevékenységükért.

13. Együttműködés Magyarországgal

Részt veszünk az elmúlt évszázadokban a Tokajt Lublóval és Muszynával összekötő kereskedelmi útvonal hagyományának az újjáélesztésében. A Muszynai Almanach Baráti Társaságának speciális vendégei voltak 2014-ben a tokaj-hegyaljai tállyai borászok, akiknél egy viszontlátogatást is tettünk. Bízunk a kapcsolataink fejlődésében és a Tokaj – Ólubló – Muszyna borút hagyományainak a visszaállításában.

II. MUSZYNA TÖRTÉNETE RÖVIDEN

A Muszynáról szóló első írásos emlék 1288-ból származik és a Mironieg zsupán és felesége Bogusława valamint a krakkói püspök, Przemankowi Pál közötti megállapodásra vonatkozik a krakkói székesegyház iskolás (scholasticus) kanonoka, a niegowici Wysz utáni örökösödési ügyben. Létezett akkor egy kis vár a Szczawnik és Muszynka patakok poprádi torkolatánál található hegyen valamint egy falu a hegy lábánál. Jan Muskata püspök lázadását követően Muszyna a király kezébe került. Nagy Kázmér király az addig lakatlan

helyen 1348-ban Piwnicznát, majd később Muszynát alapította; neki tulajdonítják a muszynai falazott vár építését is.

1391-ben Jagelló Ulászló király lemondott a Muszynához fűződő jogairól a krakkói püspök, Jan Radlica javára (a muszynai birtok 1792-ig a püspökség tulajdona volt). 1474-ben a magyar invázió elérte Duklát, Krosnót és Pilznót. Kb. 200 település leégett, közöttük Muszyna is a várral együtt.

A XVI. században Muszyna lett a fejlődésnek indult birtokok fontos központja. Közéjük tartozott két város (Muszyna és Tylicz) valamint 34 falu. A várat az 1596-os leégése után már nem építették újjá – elhagyatottan rommá vált. Szerepét a város déli részében lévő várudvar épületegyüttese vette át a sztarosza-épülettel, fűrészteleppel, malommal és sörfőzdével együtt.

Az 1705–1713 közötti szörnyű járvány a kisváros lakosságának kb. 1/3-os csökkenését okozta. Hasonló következményekkel járt a különösen az 1714–1715-es években tapasztalt gyenge termés által okozott éhínség is. Száz évvel később a várost a történelmének legnagyobb csapása érte: a kolera- és tífuszjárvány (1847–1849), aminek következtében a lakosságnak majdnem a fele odaveszett.

1770-ben Muszynát a Szandeci-vidékkel együtt a Mária Terézia császárnő alatti osztrák seregek foglalták el. 1782-ben a megszállók a muszynai javakat az osztrák császári korona számára lefoglalták.

1876-ban befejeződött a Tarnów – Muszyna vasútvonal építése, majd tovább Magyarország felé Eperjesen és Kassán keresztül. Ez Muszyna újjáéledését eredményezte. 1930-ban a város hivatalosan az üdülő- és gyógyhely státuszt kapta, amittől kezdve gyors fejlődésnek indult.

A második világháború alatt a helyi zsidó lakosságra (akik a lakosság közel 25 %-át tették ki) tragikus sors várt. 1940/41 telén a grybówi gettóba szállították őket; a gettó felszámolása során meggyilkolták őket. A háború alatt Muszynán keresztül vezetett a Varsót és Krakkót Budapesttel összekötő futár útvonal.

Az ún. népi demokrácia elején a környékbeli falvakból eltűntek az onnan kitelepített lemkók (Ukrajnába mentek vagy – a „Visztula” fedőnevű akció során Lengyelország nyugati területeire kerültek), akik ezeken a területeken a vidék XV-XVI. századi benépesítésétől fogva éltek. Helyüket a Szandeci-vidék túlnépesedett falvainak lakói foglalták el. A nagy ipari beruházások szerencsére nem érintették a Poprąd völgyét. A kikapcsolódás domináns formájává Muszynában a gyermek- és ifjúsági táborok váltak. A gyógyhely funkciói kezdtek kialakulni a közeli Złockie településen, ahol a 70-es évek során több szanatóriumot építettek és egy tucatnyi ásványvíz-kutat is fúrtak.

A 90-es évek a rendszerváltást követően új jelenségeket is hoztak, társadalmi és gazdasági kezdeményezéseket, amelyek hozzájárultak Muszyna gyógyhelyként történő fejlődéséhez, többek között az Európai Uniótól kapott szubvenciók segítségével.

Muszyna a kis-lengyelországi vajdaság déli részén fekszik, a lengyel-szlovák határ mellett, a Poprąd folyó völgyében. Lakossága kb. 6000 fő. Muszyna önkormányzatához tartoznak a szomszédos falvak is: Andrzejówka, Dubne, Jastrzębik, Leluchów, Milik, Powroźnik, Szczawnik, Wojkowa, Złockie, Żegiestów. A térség varázslatos arculatát a hegyvonulatok és a Poprąd folyó völgye adja, amely a Szandeci Beszkideket a nyugati hegyláncra – Pasma Radziejowej (1262 m tengerszint feletti magasság) és keleti hegyláncra – Pasma Jaworzyny Krynickiej (1114 m tengerszint feletti magasság) osztja ketté.

Muszyna település az 1987-ben létrehozott Poprádi Tájvédelmi Körzet területén fekszik. A park gazdagsága az erdős területekben és a bennük létrehozott természetvédelmi övezetekben rejlik. A terület, ahol Muszyna is fekszik, ásványvíz lelőhelyekben bővelkedik. Ezek magnézium-, kalcium-, jód-, kálium- és vas-ionokban gazdag szénsavas vizek. Már a XVIII. század második felében említették az ezeken a területeken található ásványvizeket, azonban a gyógyhely igazi fejlődése a XX. század 30-as éveire esik. A muszynai

szanatóriumok a hidro- és balneoterápiás, kinezioterápiás kezelések bő választékát kínálják, bennük a légúti, húgyrendszeri, emésztőrendszeri és mozgásszervi betegségeket gyógyítják.

Muszyna új attrakciója a Zapopradzie városrészben épült uszodakomplexum és a mellette található szabadtéri színpad, ahol az „Ásványvíz-ünnep” valamint a „Poprádi Ősz” alkalmával látni és hallani lehet a színpadok csillagainak a fellépéseit. A Szczawnik patak völgyében, amely a Wierchomla síállomással van összekötve, a snowboardozás és síelés rajongóinak alakítottak ki helyet. A Zapopradzie városrészben a turistákra az Érzékek Kertjei és Szabadidő-tavak várnak, a Szt. József templom mellett pedig – a 2015-ben átadott Bibliai Kertek. Az igaz, hogy a Krynicai Gazdasági Fórum a szomszéd városban zajlik, de Muszynán keresztül haladnak a Fórum keretei között szervezett futófesztivál útvonalai.

Muszyna legrégebbi műemléke a dombtetőn található védvár Bástyájának a romjai. A Bástyától a központba vezető úton elhaladunk a „Muszynai Állam” Regionális Múzeumának a székhelye mellett, amelyet egy régi, tizennyolcadik századbéli fogadó tervei szerint építettek újjá. A Piactéren áll Szt. Flórián és Nepomuki Szt. János kápolnája.

A Piactértől a templomhoz vezető Templom utca mentén (ulica Kościelna) megmaradtak a XIX. századi kisvárosi épületstílusban felépített házak. A muszynai Szt. József templom a XVII-XVIII. század fordulóján épült. A templom belsejében található az 1470 körüli időből származó főoltár, a Szűzanya a gyermekkel szoborral, amely a krakkói Wawelből került ide. Az oltárokat takaró lepleket, az ún. antependiumokat a feltehetően a XVIII. század első negyedéből származó kordovánok díszítik.

A Muszynai Almanach Baráti Társaságának a vezetősége: Ryszard Kruk – elnök, Renata Trela – elnökhelyettes, Katarzyna Kucia-Garncarczyk – titkár, Agata Szymańska – kincstárnok, Izabela Cywa (2010–2015), Gabriel Kurczewski (2015-től) – tag.

Revíziós Bizottság: Włodzimierz Matuzik – elnök, Piotr Rutka – elnökhelyettes, Maciej Śliwa (2010–2015), Juliusz Jarończyk, Bartłomiej Bujarski (2010–2014), Katarzyna Kowacz-Przybylska (2015-től), Andrzej Gancarz (2015-től).

A Muszynai Almanach Baráti Társasága közhasznú szervezetként működik és a 0000365118 számon be van jegyezve a Nemzeti Cégnyilvántartó Hivatalban. A Társaság a Kis-Lengyelországi Turisztikai Szervezet tagja.

„Muszynai Almanach”: főszerkesztő: Bożena Mściwujewska-Kruk, Program Tanács: Kazimierz Przyboś (2015-ig) – elnök, Bartłomiej Bujarski (2014-ig), Łucja Bukowska, Barbara Chudzińska, Witt Kmietowicz (2014-ig), Ryszard Kruk, Magdalena Małecka-Myślik, Bożena Mściwujewska-Kruk, Tadeusz Łopatkiewicz, Barbara Rucka, Miroslav Števík, Tadeusz M. Trajdos, Tadeusz Wołowiec. A „Muszynai Almanach” kiadója: Muszynai Almanach Baráti Társasága. A „Muszynai Almanach” a Nowy Sącz Kerületi Bíróság Sajtótermék Nyilvántartásában az A 116 számon lett bejegyezve. ISSN szám: 1234-6276, a szerkesztőség címe: Willa „Wanda”, ul. Józefa Piłsudskiego 56, 33-370 Muszyna.

A szerkesztőség valamint a szövegek és fotók szerzői nem kapnak honoráriumot, a „Muszynai Almanach” terjesztéséből befolyó összegek a Muszynai Almanach Ösztöndíj Alapjába kerülnek.

A Muszynai Almanach Ösztöndíj Alapja: Tudományos és szociális ösztöndíj-bizottság: Witold Kaliński (Varsó/Wierchomla) – elnök, Małgorzata Przyboś (2014-ig; Krakó), Mirosława Hadała (Muszyna) – titkár, valamint tagok: Janina Kumorek (2012-ig; Muszyna), Andrzej Tokarczyk (Muszyna), Beata Zacny (Krakó), Anna Rodak (Varsó), Ewa Januszewicz (Varsó), Wojciech Dąbrowski (Varsó), Elżbieta Walewska (Varsó), Barbara Kuca (Muszyna) Művészeti ösztöndíj-bizottság: Zbigniew Bujarski (Krakó) – elnök, Mariola Cieniawa (Krakó), Mieczysław Smyda (Krynica) – titkár, Józef Witold Buszek (Nowy Sącz) valamint Wojciech Dąbrowski (Varsó).

Kapcsolat - a Muszynai Almanach Baráti Társasága és a „Muszynai Almanach” szerkesztősége: Willa „Wanda”, ul. Józefa Piłsudskiego 56, 33-370 Muszyna, redakcja@almanachmuszyny.pl, weboldal: www.almanachmuszyny.pl

Przetłumaczył na język węgierski Istvan Honti
Sfinansowano z grantu „Mecenat Małopolski”

